

VERGANE GLORIE.

Pantserauto, Personeel, ¾ ton, halftrups, gepantserd, met lier, alle typen.

De Koninklijke Landmacht en het halftrupsvoertuigen M3.

Helaas is er, aan de hand van de beschikbare documentatie, geen eensluitend overzicht samen te stellen van de type en aantallen waarover de KL heeft beschikt. De voertuigregistratiekentekens en de gegevens in de brochure "Eenheden van de Nederlandse Cavalerie na 1945" geschreven door Dhr E.A.K.G. Ruys en Bgen bd J.M.A. Thomas geeft een betrouwbaar beeld van de aantallen en uitvoeringen.

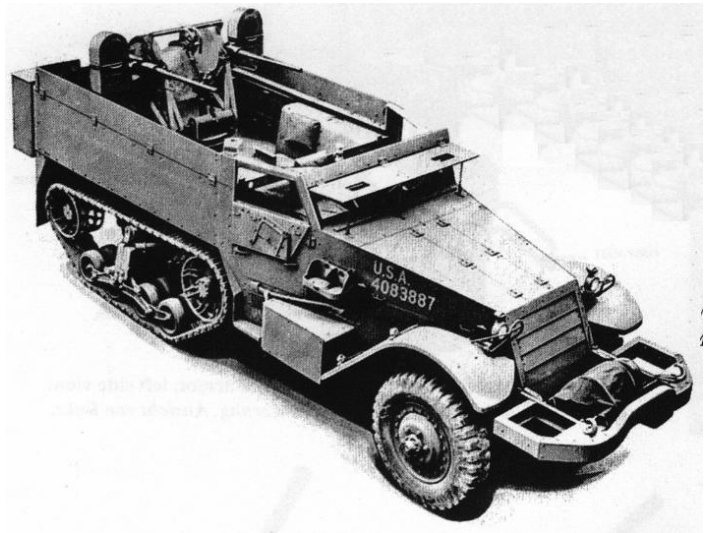
Ook de voorloper van de Naam- en Codelijst Voertuigen uitgegeven door zorg van de KL geeft ook geen duidelijk beeld. Dit document vermeldt slechts twee type halftrupsvoertuigen.

2320-17-600-3588 Vrachtauto, Personeel, Halftrups: 3/4 ton, M3A1, m/liet. [White]

2320-17-600-3753 Vrachtauto, Personeel, Halftrups: 3/4 ton, M5A1, m/liet. [Internationaal]

2320-17-600-3658 Pantserauto, Takel, 3/4 ton, International Harvester Company, met lier.

Afb. 04: Motoraffuit, M14, ¾ ton, halftrups, gepantserd, met lier.
[Bron: Internet].

Het materieel overzicht uitgegeven door Van Holkema en Warendorff onder de titel "Nederlandse pantservoertuigen" van de hand van de acteurs C.M. Schutten, en J. Theil geeft slechts een summier overzicht.

In dit document worden wel de uitvoeringen vermeld maar niet de sterkte van het betreffende type uitrustingsstuk.

Uit het overzicht komen de volgende uitvoeringen naar voren.

Pantserauto, Personeel, M3, ¾ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier.

Pantserauto, Personeel, M3A1, ¾ ton, halftrups, gepantserd, Diamond T, met lier.

Pantserauto, Personeel, M5, ¾ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester Comp, met lier.

Pantserauto, Personeel, M9A1, ¾ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester Comp, met lier.

Motoraffuit, M16, ¾ ton, halftrups, gepantserd, met lier.

De Bgen. b.d. J.M.A. Thomas en Dhr. E.A.K.G. Ruys hebben in samenwerking met het Nederlands Cavalerie Museum de brochure "Eenheden van de Nederlandse Cavalerie na 1945" het daglicht doen laten zien.

De beide heren vermelden als aanwezig materieel de volgende typen en aantallen.

Onder de voertuigregistratienummers KX-49-74 t/m KX-49-99 waren opgenomen:

2 maal, Pantserauto, Personeel, M3/M3A1, ¾ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier.

24 maal, Pantserauto, Mortierdragend, M21, ¾ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier.

Onder de voertuigregistratienummers KN-52-10 t/m KN-53-18 waren opgenomen:

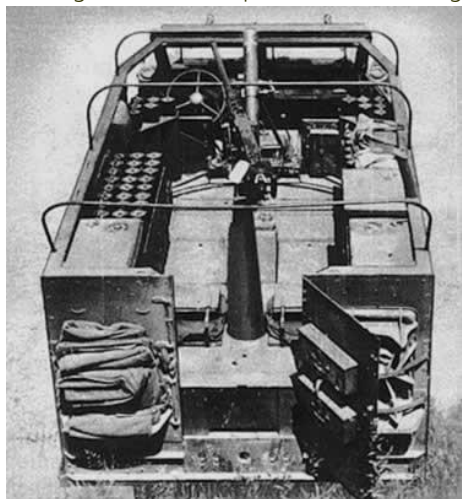
79 maal, Pantserauto, Personeel, M5/M5A1, ¾ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester Comp, met lier.

17 maal, Pantserauto, Personeel, M9A1, ¾ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester Comp, met lier.

18 maal, Motoraffuit, M14, ¾ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester Comp, met lier.

Noot: medio 1957 werden administratieve verwerking in het nieuwe voertuigregistratiesysteem pas afgerond. Tussentijds zijn, voor de afstoting al een aantal halftrupsvoertuigen van de sterkte afgevoerd.

Een batch van 218 M3/M3A1 halftrupsvoertuigen en 224 Motoraffuit, M16 was ingestroomd via het MDAP. De overige waren afkomstig uit de geallieerde dump. Onder de voertuigregistratienummers KX-80-00 t/m KX-82-15 waren opgenomen: 218 maal, Pantserauto,

Personeel, M3/M3A1, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier. Daarnaast zijn ook 224 maal Motoraffuit, M16, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, met lier ingestroomd. In het licht van de bruikleenverstrekking in het kader van het MDAP kan worden aangenomen dat de M16 halftrupsvoertuigen in de KX-serie in het voertuigbestand van de KL zijn opgenomen. In totaal zou de Koninklijke Landmacht, volgens dit laatste overzicht, hebben beschikt over 582 gepantserde halftrupsvoertuigen waaronder 266 wapendragende halftrupsvoertuigen.

Afb. 05: Pantserauto, Mortierdragend, M21, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier. [Bron: Internet].

Pantserauto, Personeel, M3/M3A1, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier.

Pantserauto, Personeel, M5/M5A1, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester

Company, met lier.

Pantserauto, Personeel, M9/M9A1, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester Company, met lier.

De M3/M3A1 versie is reeds uitgebreid behandeld bij de beschrijving van het voertuig.

Echter bij de door International Harvester Company [IHC] geproduceerde voertuigen zijn bij de productie afwijkende componenten zijn toegepast. IHC monteerde zijn RED-5450B zescilinder benzine lijnmotor. Deze vloeistofgekoelde viertaktcyclus motor leverde met een cilinderinhoud van 7,400 liter een vermogen van 143 paardenkrachten. Daarnaast monteerde IHC zijn eigen model vooras van het type FDK-1370 voorzien met 8,25 x 20 banden. Eenzelfde beeld was te zien bij de achteras. IHC monteerde een achteras van het type RHT-1590.

Ook zijn er afwijkingen te constateren in de maatvoering en massa van het halftrupsvoertuig, maar ook in de dikte van de toegepaste gepantserde platen. Uiterlijke kenmerkende verschillen zijn de haakse hoeken bij de M3/M3A1 en de ronde hoeken bij de M5/M5A1. Een tweede waarneembare afwijking was de vorm van de spatborden van de voorwielen. De M3 voorspatschermen zijn uitgevoerd met een lichte bolling en met zijborden. Bij de M5 en M9 zijn de voorspatschermen vlak uitgevoerd zonder zijborden. Ook het takkenscherm voor de koplampen zijn afwijkend, door het aanbrengen van een extra verbindingssteun. De productie van de M5/M5A1 en de M9/M9A1 was in feiten opgezet in het kader van de Lend-Lense overeenkomst tussen Amerika als leverancier en Verenigd Koninkrijk en Rusland als ontvanger.

Motoraffuit, M14, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, International Harvester Company, met lier.

Motoraffuit, M16, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier.

Deze beide versie waren bestemd te worden ingezet ten behoeve van de luchtverdediging. Daartoe was in het personeelscompartiment een elektrische aangedreven 360 graden draaibare affuit gemonteerd. Een kleine benzinemotor met aggregaat verzorgde de stroomvoorziening ten behoeve van het affuit. Twee of vier Gun, machine, cal. .50, M2, H.B. (flexibele) konden afhankelijk van het gebruikte type affuit worden geplaatst. De combinatie affuit en .50 Browning, M2 HB mitrailleur bleek een effectief wapen bij de inzet tegen gronddoelen te zijn. Om deze reden was het bovenste deel van de gepantserde opbouw van het personeelcompartiment, bij beide typen halftrupsvoertuigen, neerklapbaar gemonteerd. Hierdoor kon de hoogte worden verlaagd wat essentieel was bij de inzet van het wapen tegen gronddoelen.

Het verschil tussen de M14 en M16 was het aantal te plaatsen mitrailleurs met een kaliber van 12,7-mm. De .50 Machine Gun Mount M33 waarmee de M14 was uitgerust bood de mogelijkheid om twee .50 Browning, M2 HB mitrailleur te plaatsen. Daar in tegen was de M16 uitgevoerd met het .50 Machine Gun Mount M45 van Maxon welke de mogelijk had om vier .50 Browning, M2 Heavy Barrel [HB] mitrailleur te plaatsen. Beide versies kenden een munitievoorraad van 5.000 patronen, dit bij een maximum vuursnelheid van 400 a 500 schoten per minuut per wapen. Het andere verschil was dat de M14 was geproduceerd bij IHC en de M16 bij White. Dhr Sander Ruys heeft mij laten weten, nadat hij kennis heeft genomen van dit artikel, dat de KL de M14 als personeelsvoertuig heeft ingezet. Daartoe was het halftrupsvoertuig M14 ontdaan van het M33 affuit met de .50-inch bewapening.

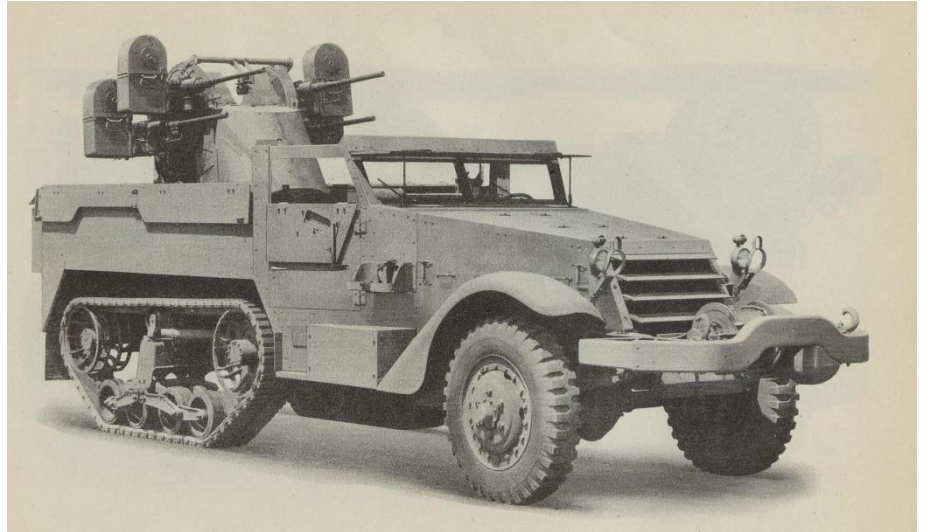
Pantserauto, M21, $\frac{3}{4}$ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier.

Aan de basis van de M21 uitvoering staat de Pantserauto, Personeel, M4 waarbij in het personeelscompartiment een 81 mm M1 mortier, tegengesteld aan de rijrichting, is gemonteerd. De mortierdrager, M4 was nooit opgenomen in de bewapening van de KL. Bij de verbeterde versie van de M4/M4A1 de M21 was het 81-mm mortier zodanig gemonteerd dat de schietsrichting gelijk ligt aan de rijrichting. Links in het personeelscompartiment, direct achter de chauffeur bevond zich een opslagruimte voor de 81-mm granaten. De aanwezige opslagcapaciteit had een capaciteit van 97 granaten. In het voormalige personeelscompartiment waren ook nog eens drie zittingen aanwezig, waardoor aan elk van de zes bemanningsleden een zitplaats kon worden aangeboden. Voor de eigen nabijheidbeveiliging beschikte de voertuigbemanning over een affuit waarop de .50 Browning, M2 Heavy Barrel [HB] mitrailleur kan worden geplaatst. In het halftrupsvoertuig was voor de .50 Browning, M2 HB een munitievoorraad 400 patronen aanwezig.

Afb. 06: Motoraffuit, M16, ¾ ton, halftrups, gepantserd, White, met lier. [Bron: Geschiedkundige Verzameling Regiment Technische Troepen].

Pantserauto, Takel, 3/4 ton, International Harvester Company, met lier.

De enige bron welke verwijst naar het bestaan van deze Pantserauto, Takel, 3/4 ton is de Naam- en Codelijst Uitrustingsstukken Koninklijke Landmacht, Technische Dienst materieel d.d. januari 1961. Echter over dit type halftrupsvoertuig is aan Nederlandse zijden geen documentatie gevonden.

Technische gegevens.

Bemanning: 2 + 11, lengte met roller: 616,28 cm, lengte met lier: 634,06 cm, breedte: 222,3 cm, hoogte z/affuit: 242 cm, hoogte m/affuit: 269 cm, wielbasis: 344 cm, spoorbreedte voorwielen: 162 cm, bodenvrijheid: 28,4 cm, gewicht: 9.300 – 9.477 kg, laadvermogen, 750 kg, lengte grondcontact: 118,7 cm, bodemdruk rupsband: 1,2 kg/cm², snelheid weg/terrein: 70/18 km/uur, actieradius weg/terrein: 282 / km, helling: 30 graden, draaicirkel: 18 m, waaddiepte: 81 cm, opstap: 30 cm

Bronnen:

Eenheden van de Nederlandse Cavalerie na 1945, Bgen bd J.M.A. Thomas en Dhr E.A.K.G Ruys.

Tankograd, Technical Manual Series, No 6009, Michael Franz. TM 9-1710 d.d. 18 juli 1942.

Tankograd, Technical Manual Series, No 6010, Michael Franz. TM 9-1710C d.d. 11 september 1942.

M3 Infantry Half-Track 1940-73, Stevan J. Zaloga. TM 9-707 d.d. 21 mei 1943.

Nederlandse pantservoertuigen, C.M. Schutten, en J. Theil FM 17-71 d.d. september 1943

TM 9-710 d.d. 23 februari 1944.